

**Комитет за координацију надзора финансијског
сектора Републике Српске**

**ИЗВЈЕШТАЈ КОМИТЕТА ЗА КООРДИНАЦИЈУ НАДЗОРА
ФИНАНСИЈСКОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
за 2012. годину**

*Бања Лука,
јуни 2013. године*

САДРЖАЈ

Ријеч предсједавајућег	3
1. О Комитету.....	4
1.1. Оснивање и циљеви функционисања Комитета.....	4
1.2. Комисија за сарадњу надзорних органа финансијског сектора.....	6
1.3. Законска регулатива.....	7
2. Извјештај о раду Комитета.....	8
2.1. Активности које се односе на оперативно функционисање Комитета	8
2.2. Активности које се односе на унапређење сектора	8
2.2.1. Одржавање стабилности финансијског система	8
2.2.2. Сарадња у обављању надзора.....	10
2.2.3. Промоција и едукација.....	10
2.2.4. Институција омбудсмана.....	11
2.2.4.1. Омбудсман у осигурању	11
2.2.4.2. Омбудсман у банкарству	12
3. Стање финансијског сектора у 2012. години.....	16
3.1. Банкарски сектор.....	16
3.1.1. Основни показатељи	16
3.1.2. Биланс успјеха банкарског сектора	17
3.1.3. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе банака.....	18
3.2. Микрокредитне организације.....	19
3.2.1. Основни показатељи	19
3.2.2. Биланс успјеха МКО	20
3.2.3. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО.....	21
3.3. Даваоци лизинга	21
3.3.1. Основни показатељи	22
3.4.2. Биланс успјеха сектора осигурања	23
3.4.3. Преглед осталих учесника на тржишту осигурања.....	25
3.5. Тржиште капитала.....	26
3.5.1. Основни показатељи	26
3.5.2. Тржишни учесници и листиране хартије	27
3.5.3. Инвестициони фондови	28
3.6. Per capita показатељи	30
4. Приједлог мјера и активности за 2013. годину.....	31

Ријеч председавајућег

Извјештај Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске за 2012. годину припремљен је у складу са чланом 21. Закона о Комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 49/09), а садржи извјештај о раду, скраћени приказ стања целокупног финансијског сектора, са приједлогом мјера и активности за даљи развој и напредак финансијског сектора Републике Српске.

У овом извјештајном периоду финансијски сектор Републике Српске глобално гледано задржао је стабилност, без већих структурних поремећаја. Ипак, примјетан је пораст системских ризика, те је праћење финансијске стабилности постало знатно комплексније. У том смислу, у наредном периоду може се очекивати негативни утицај поремећаја и проблема у функционисању реалног и јавног сектора на финансијски сектор.

Банкарски сектор и даље доминира у финансијском сектору Републике Српске, посматрано кроз учешће активе, али уз континуиран пораст учешће активе друштва за осигурање. И у овом извјештајном периоду, настављен је раст депозита, општи пад каматних стопа, те раст премије осигурања. Евидентан је развој тржишта дужничких хартија од вриједности и значајан раст тржишта трезорских записа. Основни подаци о финансијском сектору налазе се у посебном дијелу овог извјештаја, а детаљнији показатељи и анализе биће предмет извјештаја надлежних надзорних органа.

Посебан сегмент рада Комитета у наредном периоду ће бити усмјерен на заштиту и едукацију садашњих и будућих корисника финансијских услуга. Активности Комитета у овој области су започете, у 2012. години, кроз свеобухватну анализу стања и израду Информације о активностима и идентификованим слабостима у области финансијске едукације у Републици Српској, али и кроз остваривање сарадње са високошколским установама у циљу финансијске едукације младих/студената.

Унапређење сарадње у обављању надзора и даљи развој регулаторног оквира заснованог на директивама Европске уније и опште прихваћеним принципима супервизије, а у циљу заштите потрошача на финансијском тржишту, представља окосницу Плана рада за 2013. годину.

Божана Шљивар,
председавајући Комитета
за 2012. годину

Мира Поткоњак,
председавајући Комитета
за 2013. Годину

1. О Комитету

1.1. Оснивање и циљеви функционисања Комитета

Комитет за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске (у даљем тексту: Комитет) основан је Законом о Комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 49/09, у даљем тексту: Закон). Законом је, поред оснивања Комитета, регулисан начин међусобне сарадње и координације Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, Агенције за банкарство Републике Српске и Агенције за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: надзорни органи).

Чланови Комитета су: министар финансија Републике Српске, предсједник Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, директор Агенције за банкарство Републике Српске и директор Агенције за осигурање Републике Српске.

Циљ оснивања Комитета је одржавање стабилности и ефикасности финансијског сектора у цјелини, као и појединачних сегмената, те обезбјеђење заштите права корисника финансијских услуга. Овај циљ се треба постићи, поред осталог, успостављањем различитих облика координиране сарадње надзорних органа, као основе за свеобухватан и синхронизован надзор различитих активности, које финансијске институције обављају на тржишту. Континуирана и ефикасна сарадња надзорних органа, те конвергентност принципа и праксе супервизије, механизми су путем којих супервизија прати развој тржишта, те на флексибилан и проактиван начин, одговара новим и сложенијим захтјевима. Овакав приступ супервизији финансијског сектора у складу је са директивама Европске уније и савременом међународном праксом.¹

Према Закону, у најширем смислу, надлежност Комитета обухвата сарадњу надзорних органа, која се одвија кроз:

- а) креирање и спровођење јединствене стратегије и смјерница из области регулисања и надзора финансијског сектора,
- б) иницирање усаглашавања прописа са захтјевима тржишта, међународним стандардима и прописима Европске уније,
- в) планирање заједничких активности и праћење реализације закључених споразума,
- г) идентификовање потенцијалних проблема и уочавање кризних ситуација ради избјегавања негативних последица,
- д) заузимање ставова и предлагање мјера ради јачања и унапређивања надзора финансијског сектора,
- ђ) обезбјеђење приступа информацијама и размјену података потребних у поступку спровођења надзора финансијских организација,
- е) размјену података у поступку издавања дозвола,

¹The High Level Group on Financial Supervision in EU Report, chaired by Jacques Delarosiere, Brussels, 2009.

-
- ж) размјену података о чињеницама и догађајима који се односе на повезана лица, која могу имати утицаја на ситуацију или радњу која је предмет контроле другог надзорног органа,
 - з) обезбјеђење података потребних за рјешавање појединачних питања и доношење одлука,
 - и) организовање заједничких контрола,
 - ј) обезбјеђење и размјену информација о неправилностима утврђеним од надзорног органа у вршењу контроле, ако су уочене неправилности важне за рад других надзорних органа,
 - к) организовање и обезбјеђење заштите права корисника услуга финансијског сектора и
 - л) друге заједничке активности које доприносе јачој координацији и спровођењу надзора финансијског сектора.

У складу са одредбама члана 21. Закона, Комитет подноси годишњи извјештај Народној скупштини Републике Српске, посредством Владе Републике Српске.

Чланови Комитета у 2012. години, по функцији, били су:

1. Божана Шљивар, предсједавајући (Агенција за осигурање РС).
2. Славица Ињац, члан (Агенција за банкарство РС),
3. др Зоран Тегелтија, члан (министарство финансија РС),
4. Мира Поткоњак, члан (Комисија за хартије од вриједности РС) и

Предсједавајући комитета за 2012. годину је била Божана Шљивар, а предсједавајући за 2013. годину је Мира Поткоњак.

1.2. Комисија за сарадњу надзорних органа финансијског сектора

У складу са одредбама члана 12. Закона Комитет формира Комисију за сарадњу надзорних органа финансијског сектора (у даљем тексту: Комисија за сарадњу) ради спровођења споразума и реализације задатака Комитета.

У складу са Законом и општим актима Комитета, задаци Комисије за сарадњу су да:

- а) предлаже јединствену стратегију и смјернице развоја надзора финансијског сектора и међусобног дјеловања надзорних органа,
- б) припрема и предлаже годишњи план заједничке сарадње надзорних органа,
- в) прати реализацију закључених споразума о међусобној сарадњи надзорних органа,
- г) разматра и анализира потребу усаглашавања прописа са захтјевима тржишта, међународним стандардима и прописима Европске уније,
- д) заузима ставове и предлаже мјере ради јачања и унапређивања надзора финансијског сектора,
- ђ) прати спровођење заједничких контрола надзорних органа,
- е) предлаже одлуке о начину организовања и спровођења заштите права корисника финансијских услуга,
- ж) предлаже акте потребне за функционисање рада Комитета,
- з) припрема извјештаје о предузетим активностима и годишњи извјештај о раду и
- и) разматра друга заједничка питања која се односе на послове и задатке надзорних органа.

Чланови Комисије за сарадњу у 2012. години били су:

1. мр Тамара Пејић-Петковић, координатор (Агенција за осигурање Републике Српске),
2. Жељка Ракоција, члан (Агенција за банкарство Републике Српске),
3. мр Сњежана Рудић, члан (министарство финансија Републике Српска) и
4. Сара Савановић, члан (Комисија за хартије од вриједности Републике Српске).

Чланови Комитета и Комисије за обављање послова у оквиру ових тијела не примају накнаде.

1.3. Законска регулатива

Законодавни оквир, којим је уређен рад Комитета, чине:

- Закон о Комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 49/09),
- Споразуму о сарадњи надзорних органа финансијског сектора у РС,
- Пословник о раду Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске и
- Пословник о раду Комисије за сарадњу надзорних органа финансијског сектора.

Надзорни органи имају посебан законодавни оквир којим се уређује функционисање појединих сегмената финансијског сектора и то:

- Закон о тржишту хартија од вриједности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 92/06, 34/09 и 30/12),
- Закон о преузимању акционарских друштава („Службени гласник Републике Српске“, бр. 65/08 и 92/09),
- Закон о инвестиционим фондовима („Службени гласник Републике Српске“, бр.92/06) и
- Закон о привредним друштвима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 127/08 и 58/09),

као и 31 подзаконски акт, које је усвојила Комисије за хартије од вриједности РС;

- Закон о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 44/03, 74/04 и 116/11),
- Закон о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр.67/07 и 40/11),
- Закон о осигурању депозита у банкама Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 20/02, 18/05 и 100/08),
- Закон о спречавању прања новца („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 53/09),
- Закон о лизингу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/07 и 116/11),
- Закон о микрокредитним организацијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 64/06 и 116/11) и
- Закон о штедно-кредитним организацијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 93/06),

као и 110 подзаконских аката, које је усвојила Агенција за банкарство РС;

- Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/05, 1/06, 64/06 и 74/10);
- Закон о посредовању у осигурању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/05, 64/06 и 106/09),
- Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности („Службени гласник Републике Српске“, бр.102/09) и
- Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, бр.13/09),

као и 67 подзаконских аката, које је усвојила Агенција за осигурање РС.

2. Извјештај о раду Комитета

Комитет је у 2012. години у циљу испуњавања својих надлежности одржао четири сједнице, а Комисија је такође одржала четири сједнице .

2.1. Активности које се односе на оперативно функционисање Комитета

У 2012. години донесене су слиједеће одлуке:

- изабран је предсједавајући Комитета из Агенције за осигурање, гђа. Божана Шљивар;
- изабран је координатор Комисије из Агенције за осигурање, гђа Тамара Пејић-Петковић;
- усвојен је Извјештај о раду Комитета за 2011. годину;
- усвојена је Информација о стању у финансијском сектору за 2011. годину;
- усвојен је план активности за 2012. годину,

У 2012. години Комисија за сарадњу се посебно бавила анализом предузетих активности надзорних органа по закљученом Споразуму о сарадњи, а разматране су и различите могућности за побољшање сарадње између чланова Комитета.

2.2. Активности које се односе на унапређење сектора

Основни циљеви због којих је основан Комитет, реализују се кроз различите области сарадње, односно активности које се односе на унапређење сектора, а могу се подијелити на:

- очување стабилног финансијског система,
- сарадања у надзору и
- промоција и едукација.

2.2.1. Одржавање стабилности финансијског система

Комитет је на свим одржаним сједницама анализирао стање и стабилност финансијског сектора Републике Српске, кроз различите извјештаје и информације

Према Споразуму о сарадњи надзорних органа финансијског сектора у РС, очување стабилног финансијског система врши се и континуираним усаглашавањем прописа. Регулаторне активности у извјештајном периоду односе се на иницирање и разматрање законске и подзаконске регулативе, и то :

- **Закон о унутрашњем платном промету и Закон о јединственом регистру пословних рачуна**

Комитет и Комисија су разматрали нацрте закона Закон о унутрашњем платном промету и Закон о јединственом регистру пословних рачуна. Предложени закони су сачињени у циљу јачања финансијске дисциплине и заштите повјерилаца.

- **Закон о инвестиционим фондовима**

Комитет је информисан да је припремљен преднацрт Закона о изменама и допунама Закона о инвестиционим фондовима, те да је то прелазна фаза за доношење новог закона. У преднацрту је представљено да се затворени инвестициони фондови са јавном понудом трансформишу у отворене који доминирају на тржишту капитала, са укупним бројем од 14 затворених инвестиционих фондова са јавном понудом, који су настали трансформацијом приватизационих инвестиционих фондова, то је јако велики број у односу на број отворених инвестиционих фондова са јавном понудом којих има свега два. На тренутно стање значајно је утицала економска криза која је пољуљала повјерење инвеститора у производе које нуди тржиште капитала уопште. Предложени материјал закона је дјелимично усклађен са директивама ЕУ. Циљ измена закона је, између осталог и, реконструкција портфеља у наредне двије године.

▪ **Закон о Агенцији за банкарство РС**

У изради Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске учествовали су представници Агенције за банкарство Републике Српске, те консултанци кроз пројекат пружања техничке помоћи финансијском сектору у БиХ „Партнерство за унапређење економских реформи“ (енгл. Partnership for Advancing Reforms in Economy – PARE), а под покровитељством USAID-а. Закон је усклађен са директивама Европске уније и препорукама ММФ-а кроз постојећи Stand-by аранжман.

Значајну новину чини дефинисање института пословне тајне, који је неопходан ради закључивања меморандума о разумјевању са регулаторима из Европске уније. Измјене се односе на усклађивање са европским директивама, док су поједине одредбе директно преузете из директива.

▪ **Закон о порезу на доходак**

Агенција за осигурање Републике Српске и Комисија за хартије од вриједности Републике Српске су подржале иницијативу Удружења друштава за осигурање за измјене и допуне Закона о порезу на доходак, а у погледу увођења пореских улакшица за животно осигурање.

▪ **Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности**

Агенција за осигурање Републике Српске припрема нацрт новог Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности. Упоредо се врши и либерализација тржишта ауто осигурања. Агенција за осигурање је добила донацију, у облику техничке помоћи од стране Свјетске банке у оквиру пројеката FIRST initiative, за реализацију либерализације, што представља један од кључних сегмената на тржишту осигурања.

▪ **Усклађивање прописа који регулишу подређене дужничке инструменте (субординисани дуг) као ставку додатног капитала финансијских институција у прописима у Републици Српској**

У циљу успостављања једнаких услова пословања финансијских институција у Републици Српској, утврђена је и потреба да се ускладе прописи који регулишу

подрђене дужничке инструменти које финансијске институције могу да користе као ставка додатног (допунског) капитала при обрачуну адекватности капитала.

- **Поред регулаторних активности усмјерених на одржавање стабилности финансијског сектора, Комисија и Комитет су разматарали Извјештаје о напретку у процесу европских интеграција за 2012. годину, и то у дијелу који се односи на напредак у финансијском сектору. У том погледу је закључено да је потребно подићи ниво координације приликом израде ових извјештаја, како би се ажурно евидентирао напредак у процесу европских интеграција, а што у претходном периоду није био случај. У ту сврху, Министарство финансија је, у извјештајном периоду преузело, активну улогу у координацији ових активности.**

2.2.2. Сарадња у обављању надзора

На сједницама Комитета размјењиване су информације из области надзора од заједничког значаја. Поред тога:

- На захтјев Комисије за хартије од вриједности, Агенција за осигурање је достављала податке о броју, врсти и предмету извршених контрола у друштвима, заједно са изреченим мјерама из надзора, а ради утврђивања да ли се ради о информацијама које су емитенти обавезни да објављују,
- Агенција за осигурање упутила је захтјев Комисији за хартије од вриједности да се у утврди да ли у случају неких трансакција хартијама од вриједности, које су проводила друштва за осигурање, има елемената манипулације,
- Приликом провођења надзора над појединим друштвима за осигурање, Агенција за осигурање, доставила је Агенцији за банкарство информације које упућују на сумњу у непоштовање прописа из области платног промета,
- Приликом провођења надзора над друштвима за осигурање, Агенција за осигурање доставила је Пореској управи више различитих информација, које упућују на непоштивање пореских прописа.

2.2.3. Промоција и едукација

У извјештајном периоду, Комисија је извршила анализу предузетих активности и идентификовала слабости у области финансијске едукације у Републици Српској, на основу које је сачинила информацију за Комитет.

На основу Информације о активностима и идентификованим слабостима у области финансијске едукације у Републици Српској, Комитет је закључио да је неопходно иницирати планске и координисане активности у овој области. У ту сврху, одржан је и састанак са представницима Свјетске Банке, на којем су сагледане могућности добијања помоћи у изради стратегије подизања финансијске писмености у Републици

Српској. Додатно, од мисије Свјетске Банке у БиХ добијене су смјернице за израду и провођење стратегије финансијског описмењавања становништва.

У извјештајном периоду, Комитет је, уз сарадњу са Комисијом, развио пројекат финансијске едукације, посебно развијен у дијелу сарадње са високошколским установама у Републици Српској.

Комитет је донио Одлуку о сарадњи са високошколским установама у циљу финансијске едукације младих / студената у Републици Српској. Овом одлуком је ближе уређен начин сарадње Комитета са високошколским установама у Републици Српској, у циљу финансијске едукације младих у Српској. Сарадња се одвија кроз активности:

- заједничких предавања, односно презентација из области финансија и надзора у финансијском сектору студентима високошколских установа,
- објављивању заједничког конкурса за награђивања најбољих дипломских или стручних радова студената из области финансија и
- организовања тзв. „дана отворених врата“ за посјету студената надзорним органима и другим институцијама финансијског тржишта.

С тим у вези закључен је и Споразум о заједничкој реализацији активности сарадње са високошколским установама у циљу финансијске едукације младих/студената у Републици Српској између Министарства финансија Републике Српске, Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, Агенције за банкарство Републике Српске, Агенције за осигурање Републике Српске, Бањалучке берзе а.д. Бања Лука и Централног регистра хартија од вриједности Републике Српске.

Циљ оваквог вида едукације младих је промовисање финансијског тржишта и надзорних органа.

Програм едукације младих/студената у Републици Српској представља само један сегмент подизања финансијске писмености становништва. У наредном периоду потребно је приступити активностима израде свеобухватног програма финансијске едукације становништва и идентификовати носиоце активности.

2.2.4. Институција омбудсмана

2.2.4.1. Омбудсман у осигурању

У оквиру Агенције РС основана је 2008. године Канцеларија Омбудсмана у осигурању, са циљем заштите права и интереса осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица. Ово је био први облик институционалне заштите потрошача у цијелом финансијском систему Босне и Херцеговине.

Посредовање Омбудсмана обухвата различите радње које се предузимају ради рјешавања спора вансудски, па тако доноси препоруке (појединачне или опште) или организује, састанак – посредовање/медијација у ситуацијама када оцијени да је то најпогоднији начин у конкретном случају.

У значајном броју притужби и приговора којима је покренут поступак код Омбудсмана у осигурању странке одустану од приговора и поступак се обустави из разлога што друштво за осигурање, након што Омбудсман у осигурању затражи да се изјасни, исправи своје понашање по конкретном одштетном захтјеву и постигне договор са странком, те се на тај начин ријеши спор.

Омбудсман је током 2012. године донио већи број појединачних, али и неколико општинских препорука, са циљем да се друштва ускладе са прописима, добрим пословним обичајима и Етичким кодексом друштава за осигурање. До сада донешене и на службеној интернет страници објављене Опште препоруке:

- Акт о рјешавању одштетног захтјева,
- Поступања прије закључивања уговора о осигурању – предуговорно информисање,
- Злоупотребе при коришћењу вансудске нагодбе/ поравнања,
- Комуникација са подносиоцима одштетних захтјева и
- Некоректне одредбе о губитку права из осигурања.

Канцеларија Омбудсмана у осигурању и стручне службе Агенције припремили су и издали у 2012. години два Информатора и то *Осигурање од аутоодговорности и Шта треба знати о осигурању*.

2.2.4.2. Омбудсман у банкарству

У складу са Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске (“Службени гласник РС“ број 67/07 – Пречишћени текст и 40/11), основни задаци Омбудсмана за банкарски систем Републике Српске (у даљем тексту: Омбудсман) су:

- пружање информација о правима и обавезама корисника и давалаца финансијских услуга,
- разматрање приговора корисника финансијских услуга и давање одговора, препорука и мишљења, те предлагање мјера за рјешавање приговора,
- праћење и предлагање активности за унапређење односа између корисника финансијских услуга и финансијских организација банкарског система Републике Српске,
- испитивање активности на финансијском тржишту ради заштите права корисника финансијских услуга,
- посредовање у мирном рјешавању спорних односа између корисника финансијских услуга и финансијских организација банкарског система Републике Српске,
- давање смјерница или препорука у вези са посебним стандардним условима или активностима за примјену добрих пословних обичаја у пословању финансијских организација банкарског система Републике Српске,
- предлагање Управном одбору Агенције за банкарство Републике Српске доношења аката у области заштите права корисника финансијских услуга,
- сарадња са другим надлежним органима и обављање других радњи и послова из области заштите права корисника финансијских услуга.

У периоду од 01.01. – 31.12.2012. године, у организационој јединици Омбудсмана за примљено је 139 приговора и обавјештења поводом насталих спорних односа и осталих правних ситуација са спорним предметом ствари или општинским захтјевом да се

расправе одређена питања у појединачним односима корисника и давалаца финансијских услуга, а у вези са пословањем и радом финансијских организација банкарског система Републике Српске. Од поступака поводом ових приговора и обавјештења који се тренутно воде у овој организационој јединици, у различитим фазама поступка у току је рад по 11 приговора односно обавјештења.

Од 134 завршена поступка по приговорима и обавјештењима корисника финансијских услуга, укључујући и 28 поступака који су покренути у току 2011. године, у посматраном времену:

41 основан приговор корисника је позитивно ријешено за кориснике

6 основаних приговора - финансијска организација није прихватила приједлог корисника за посредовање у мирном рјешавању спорног односа

4 основана приговора - корисник није прихватио приједлог финансијске организације за посредовање у мирном рјешавању спорног односа

21 приговор - одустанак подносиоца од приговора

19 неоснованих приговора корисника

43 приговора - дати су образложени одговори корисницима са упутствима у вези са примјеном важећих материјалних и процесно-правних прописа у појединачним стварима и неопходним даљим поступцима (19 приговора прослијеђено је другој надлежној институцији, јер је даље поступање у надлежности Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, имајући у виду настала дејства, евентуалну судску надлежност или одређивање надлежног органа или лица са јавним овлашћењима, док су 3 приговора са документацијом прослијеђена надлежним правосудним институцијама).

а) Број питања по даваоцима финансијских услуга

Даваоци финансијских услуга	Број питања
Банке	128
Микрокредитне организације	11
Даваоци лизинга	0
Штедно кредитне организације	0
Остало	0
УКУПНО	139

б) Број питања по врстама финансијских услуга

Врсте финансијских услуга	Број питања и постотак
Кредити	97 (70%)
Депозитни послови	6 (4%)
Платни промет	9 (7%)
Електронски инструменти плаћања	13 (9%)
Остало	14 (10%)
УКУПНО	139 (100%)

Кроз искуство и праксу у досадашњем раду организационе јединице Омбудсмана, и даље се потврђује оправданост постојања функције заштите права корисника финансијских услуга у Републици Српској, која је по свему специфична и сложена, имајући у виду све материјалне промјене до којих се долази извршавањем постављених задатака, а посебно цјелокупност уштеда материјалних, персоналних и других јавних ресурса које се остварују кроз алтернативни начин рјешавања спорних односа, усаглашавањем ставова и на миран начин, о чему ће у даљем дијелу извјештаја бити ријечи у основним напоменама.

Након оцјене врсте спорног односа по појединачним приговорима, те узимајући у обзир императивни карактер релевантне регулативе и заштићене интересе, значајна активност у односима са појединачним даваоцима финансијских услуга је предузета ради отклањања узрока настанка спорова у вези са неправилним одређивањем затезних камата, инсистирањем на поштивању оквира постављених прије свега Законом о облигационим односима и Законом о висини стопе затезне камате ("Службени гласник Републике Српске" број 19/01, 52/06 и 103/08), из којих разлога и констатујемо значајан изостанак приговора по овом предмету.

У извјештајном периоду, примјетно је смањење броја приговора на поступање давалаца финансијских услуга који имају за предмет одређивање накнада за пријевремену отплату кредита и необавјештавање или неадекватно обавјештавање корисника о промјенама услова у отплати кредита или другим релевантним околностима, уз напомену да су посредовањем Омбудсмана у свим овим случајевима приговори подносилаца позитивно ријешени.

Као дјелимична промјена, констатован је и одређен број случајева у којима су корисници одустали од даљег поступка или нису ставили приједлоге за посредовање или их прихватили од друге стране, из разлога што је ријеч о лицима која и претходно, у смислу својих оспоравања поступка даваоца које су истакли и као предмет приговора, се налазе у правној ситуацији у којој финансијска организација треба предузимати радње у судском поступку ради остваривања својих потраживања у крајњој линији и принудним путем.

У складу са издатим препорукама, примјетан је тренд знатног смањења или заустављања приговора који се тичу спорова у вези са одбијањем финансијских организација да се кориснику и другом учеснику саопште одређени подаци или преда документација у вези са појединачним правним послом, неопходни ради остваривања њихових права и интереса, а уколико се и појаве у раду, позитивно се рјешавају уз учешће Омбудсмана.

С обзиром на почетак примјене Закона о измјенама и допунама Закона о банкама Републике Српске, евидентно је смањење броја приговора по оним предметима који су у досадашњем раду били највише заступљени, а односили су се на спорне односе из периода прије извршених измјена и допуна о којима је ријеч, а у вези са примјеном нове регулативе затражена су и почетна изјашњења и издате препоруке и према банкама из Федерације Босне и Херцеговине које послују у Републици Српској. Слиједом тога, али и с обзиром на дужи извјештајни период у односу на 2011. годину, може се закључити да извршена измјена прописа, која прилагођено преузима основне институте и праксе права Европске Уније, представља разлог и одређеног пораста броја неоснованих приговора, с обзиром на успостављену детаљнију регулацију понашања финансијских организација у пружању финансијских услуга гдје је било нужно.

Поступци вођени по појединачним приговорима и упити корисника финансијских услуга и даље указују на недовољна знања и информисаност корисника, а има још много простора и за побољшања у раду запослених у финансијским организацијама који непосредно контактирају са корисницима ради остваривања права и обавеза из појединачних уговорних односа, посебно у издвојеним организационим дијеловима.

У досадашњем раду на расправљању приговора и обавјештења корисника константно се унапређује сарадња са даваоцима финансијских услуга у сврху постизања рјешења спорних односа на најбржи и најефикаснији начин, уз стално аргументовање цјелисходности прихватања објективно могућих рјешења, и пружа помоћ њиховим надлежним службама у том смислу, како у примјени важећих норми на појединачне случајеве, тако и у односима са корисницима. За ефикасност рада организационог дијела Омбудсмана и остваривање циљева заштите корисника битна је чињеница да су ријешени спорни односи готово у цјелини расправљени у фази тзв. претходног

поступка, без спровођења поступака посредовања, који су већ по себи лишени низа формалности. У овом извјештајном периоду, организације банкарског система, узимајући у обзир првенствено наметнуте законске обавезе, присутност дугорочне неизвјесности и њен све значајнији утицај на пословање, након неопходних усклађивања, предузимају активности ради унапређења транспарентности својих услуга, иако су то још увијек активности са правно-формалним обиљежјима, али по нашој оцјени и са схватањем потребе унапређења односа са корисницима и побољшања квалитета финансијских услуга.

3. Стање финансијског сектора у 2012. години

Финансијски сектор Републике Српске чине банке, микрокредитне организације, лизинг друштва, друштва за осигурање, добровољни пензијски фондови, инвестициони фондови и други учесници тржишта капитала.

Табела 3.1 – Структура активе финансијског сектора – упоредни преглед за 2011. и 2012. годину

Р.Б.	Дијелови сектора финансијских услуга (финансијске институције)	31.12.2011.		31.12.2012.		Индекс
		Актива (у мил. КМ)	Учешће (у %)	Актива (у мил. КМ)	Учешће (у %)	
1.	Банке	5.762	86,86	6.235	88,00	108,23
1.1.	- ROA2	1,05%		0,26%		24,76
2.	Инвестициони фондови	355	5,35	352	4,97	99,15
3.	Друштва за осигурање	258	3,89	295	4,16	114,34
3.1.	- ROA	5,15%				
4.	Микрокред. организације	249	3,76	181	2,55	72,57
4.1.	- ROA	7,13%		18,71%		262,41
5.	Лизинг друштва	5	0,08	22	0,91	414,73
5.1	- ROA	-		-		-
	УКУПНО	6.632	100	7.085	100	106,83

(Извор: Надлежни регулатори)

У досадашњем периоду није основан нити један добровољни пензијски фонд у Републици Српској, иако постоји потребан законски оквир.

Банкарски сектор и сектор осигурања настављају тренд јачања у укупној активи финансијског сектора. Актива друштава за осигурање је по први пут, од кад се води и објављује званична статистика³, већа од активе микрокредитних организација и заузима треће мјесто.

3.1. Банкарски сектор

Банкарски сектор Републике Српске обухвата 10 банака са већинским приватним капиталом, уз доминацију учешћа страног приватног капитала.

3.1.1. Основни показатељи

Укупни билансни ниво са 31.12.2012. године износи 7.157 милиона КМ и биљежи стопу раста од 8% у односу на 31.12.2011. године.

Билансни ниво банкарског сектора састоји се од билансне активе у износу од 6.235 милиона КМ са стопом раста од 7% и ванбилансне активе у износу од 922 милиона КМ са стопом раста од 5%. У наредној табели даје се преглед основних показатеља из сектора банкарства.

²ROA – Return on assets (Поврат на имовину), израчунат као рацио нето резултата и активе

³Први извјештај о стању сектора осигурања сачињен је 2006. године.

Табела 3.1.1 – Основни показатељи из банкарског сектора Републике Српске - упоредни преглед за 2011. и 2012. годину

Р.Б.	Опис	31.12.2011.	31.12.2012.	Индекс
1.	Број банака	10	10	100,00
2.	Запослени	2.993	3.206	107,12
3.	Број организационих дијелова	360	367	101,94
4.	Билансна актива (у 000 КМ)	5.761.550	6.235.439	108,23
5.	Билансна актива/БДП⁴ (у %)	65,46%	71,59%	109,36
6.	Укупни капитал (у 000 КМ)	771.072	775.216	109,02
7.	Укупни депозити (у 000 КМ)	4.009.166	4.358.818	108,72
	- Депозити привреде	797.967	919.589	115,24
	- Депозити становништва	1.689.534	1.931.965	114,35
	- Депозити владиних институција	499.308	424.858	85,09
8.	Укупни депозити/БДП (у %)	46,25%	50,04%	108,19
9.	Укупни кредити банака из РС (у 000 КМ)	4.149.417	4.546.964	109,58
	- Кредити привреди	2.037.710	2.218.313	108,86
	- Кредити становништву	1.643.735	1.681.866	102,26
	- Кредити Влади и владиним институцијама	437.451	600.542	137,28
10.	Кредити становништву/БДП (у %)	18,96%	19,30%	101,79
11.	Укупна кредитна задуженост становништва (код банака РС и филијала из ФБиХ)	2.190.208	2.220.964	101,40
12.	ННІ индекс концентрације (актива)	1.608	1.560	97,01

(Извор: Агенција за банкарство РС)

У 2012. години депозити у структури пасиве учествују 70% и имају стопу раста од 9%. Депозити грађана су порасли за 14% а у структури укупних депозита повећали су своје учешће са 42% на 44%.

Кредити су забиљежили раст од 9% и у структури активе имају доминантно учешће од 68%.

Кредити и штедња грађана су различито расли у овој години. Штедња је брже расла од кредита, тако да је однос кредита грађана и штедње грађана мањи за 15 процентних поена.

Доспјела потраживања брже су расла код кредита датих приватним предузећима у односу на грађане, али је укупни раст доспјелих потраживања 30% у односу на 2011.год.

Неквалитетни кредити такође су порасли за 35% и овим промјенама мора се посветити посебна пажња.

3.1.2. Биланс успјеха банкарског сектора

На нивоу укупног банкарског сектора остварен је нето добит у износу од 15,6 милиона КМ. Остварени резултат банкарског сектора дат је у наредној табели.

⁴Процјена номиналног БДП у 2011. год. износи 8.804 милиона КМ (Извор: Економска политика РС за 2012. год.). БДП у 2010. години износио је 8.308 милиона КМ (Републички завод за статистику).

Табела 3.1.2 – Скраћени биланс успјеха на нивоу банкарског сектора Републике Српске
- упоредни преглед за 2011. и 2012. годину (у 000 КМ)

ОПИС	2011.		2012.		Индекс
	Укупно	Учешће (у %)	Укупно	Учешће (у %)	
1	2	3	4	5	6
1. ПРИХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛ. ПРИХОДИ					
а) Приходи од камата и слични приходи	325.039	73	347.560	74	107
б) Оперативни приходи	122.949	27	124.647	26	101
2. УКУПНИ ПРИХОДИ (1.а+1.б)	447.988	100	472.207	100	105
3. РАСХОДИ					
а) Расходи по каматама и слични расходи	122.976	32	127.183	28	103
б) Пословни и директни расходи	54.698	14	109.729	25	201
в) Оперативни расходи	203.559	53	211.510	47	104
4. УКУПНИ РАСХОДИ (3.а+3.б+3.в)	381.233	100	448.422	100	118
УКУПНИ ПРИХОДИ - РАСХОДИ (2-4)	66.755		23.785		36
ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	67.348		57.292		85
ГУБИТАК	593		33.507		5650
ПОРЕЗИ	8.607		8.224		96
Добит по основу повећања одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	560		194		35
Губитак по основу повећања одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	401		122		30
НЕТО-ДОБИТ /ГУБИТАК	58.307		15.633		27

(Извор: Агенција за банкарство

РС)

На профитабилност банкарског сектора са крајем 2012. године значајан утицај је имао финансијски резултат једне мање банке, која је остварила губитак у износу од 33,7 милиона КМ. Девет банака има добит од 49,3 милиона КМ, нето добит је 15,6 милиона КМ и мања је за 73% у односу на 2011. годину.

Коефицијенти профитабилности банкарског сектора са крајем 2012.године показују значајно погоршање, што се види из сљедећег:

- поврат на активу (ROA) као однос нето добити и просјечне нето активе је 0,3 %, а са 31.12.2011. године је био 1% (опште прихваћени стандард је 1%);
- поврат на капитал (ROE) као однос нето добити и просјечног укупног капитал је 2,0 %, а са 31.12.2010. године је био 8,2% (опште прихваћени стандард је изнад 10%);
- продуктивност банака мјерена као однос укупних прихода и просјечне нето активе је 5,8% (са 31.12.2011. године била је 5,8%).

3.1.3. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе банака

Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе рачунају се на новоодобрене кредите, односно примљене депозите у извјештајном мјесецу. Ефективна каматна стопа је тржишна цијена банкарских производа, односно услуга. Просјечне пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе по кредитима за 2011. и 2012. годину дате су у наставку.

Табела 3.1.3 – Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе на кредите у Републици Српској - упоредни преглед за 2011. и 2012. годину

Р.Б.	О П И С	Просјечне пондерисане каматне стопе (у %)							
		I-XII 2011.				I-XII 2012.			
		Банке РС		Јед. банака из ФБиХ		Банке РС		Јед. банака из ФБиХ	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1.	Пондерисане каматне стопе на краткорочне кредите	7,75	9,32	7,73	8,93	7,25	8,64	6,07	6,62
1.1	Привреди	8,18	9,96	7,23	7,52	7,52	9,01	6,07	6,62
1.2	Становништву	10,07	12,64	10,20	16,03	9,74	13,22	6,58	6,82
2.	Пондерисане каматне стопе на дугорочне кредите	7,90	8,65	8,72	9,82	7,76	8,48	10,33	15,73
2.1	Привреди	7,71	8,40	7,58	8,34	7,53	8,11	8,58	9,97
2.2	Становништву	8,27	9,24	9,07	10,27	8,56	9,81	8,85	9,97
2.2.1	Стамбени кредити	6,12	6,48	7,11	7,69	6,21	6,83	7,28	7,81
3.	Укупно пондерисане каматне стопе	7,82	9,04	8,49	9,61	7,47	8,57	7,79	8,65

НКС-номинална каматна стопа; ЕКС-ефективна каматна стопа (Извор: Агенција за банкарство РС)

Просјечне номиналне и ефективне каматне стопе на кредите банака из Републике Српске за 2012. годину имају тренд пада у односу на 2011.годину. С друге стране, стопе по ороченим депозитима имају такође тренд пада, што се види из података у наредној табели.

Табела 3.1.4 – Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе по ороченим депозитима у Републици Српској - упоредни преглед за 2011. и 2012. годину

Р.Б.	О П И С	Просјечне пондерисане каматне стопе (у %)							
		I-XII 2011.				I-XII 2012.			
		Банке РС		Јед. банака из БиХ		Банке РС		Јед. банака из БиХ	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1.	Каматне стопе на крат. депозите	2,65	2,66	1,70	1,73	2,25	2,26	1,29	1,31
2.	Каматне стопе на дуг. депозите	4,28	4,28	3,64	3,75	4,50	4,51	3,26	3,30
3.	Укупно пондерисане каматне стопе на депозите у Републици Српској	3,16	3,17	3,10	3,19	2,77	2,77	2,76	2,79

НКС-номинална каматна стопа; ЕКС-ефективна каматна стопа (Извор: Агенција за банкарство РС)

3.2. Микрокредитне организације

До краја 2012. године у Републици Српској лиценцирано је 8 микрокредитних организација (у даљем тексту: МКО) и то 3 микрокредитна друштва – МКД, као профитне организације и 5 микрокредитне фондације – МКФ, као непрофитне организације. Агенција за банкарство дала је дозволу за рад за 113 организационих дијелова МКО, који послују у оквиру 8 МКФ, који имају сједиште у Федерацији БиХ.

3.2.1. Основни показатељи

Основни показатељи у вези са сектором МКО дати су у наредној табели.

Табела 3.2.1 – Основни показатељи МКО Републике Српске - упоредни преглед за 2011. и 2012. годину

Р.Б.	Опис	31.12.2011.	31.12.2012.	Индекс
1.	Број МКО	8	8	100,00
2.	Запослени	341	273	80,06
3.	Билансна актива (у 000 КМ)	249.427	181.016	72,57
4.	Билансна актива/БДП ⁵ (у %)	2,88%	2,08%	72,22
5.	Основни капитал (у 000 КМ)	49.524	43.170	87,17
6.	Укупни кредити МКО из РС (у 000 КМ)	188.733	141.358	74,90
	- Кредити привреди	11.242	6.332	56,32
	- Кредити становништву	177.491	135.026	76,07
7.	Укупни кредити МКО из РС и филијала из ФБиХ пласирани становништву РС (у 000 КМ)	256.902	212.185	82,59

(Извор: Агенција за банкарство РС)

Укупни кредити МКО Републике Српске износе 141,4 милиона КМ што је смањење од 25% у односу на 31.12.2011. године. Према рочној структури кредита доминантно је учешће дугорочних кредита на које се односи 122 милиона КМ или 87%, а на краткорочне кредите (с доспјелим потраживањима) 19,3 милиона КМ или 13%. Доспјела потраживања се највећим дијелом односе на кредите физичким лицима.

Према гранској структури, највеће је учешће кредита за пољопривреду и кредита за остале намјене.

Са 31.12.2012. године укупни кредити пословних јединица МКО са сједиштем у Федерацији БиХ, а које послују у Републици Српско, износе 127,7 милиона КМ, од чега су 124,9 милиона КМ или 98% кредити физичким лицима, а 2,8 милиона КМ или 2% кредити правним лицима.

3.2.2. Биланс успјеха МКО

Остварени резултат сектора МКО дати су у наставку:

Табела 3.2.2 – Скраћени биланс успјеха на нивоу МКО Републике Српске - упоредни преглед за 2011. и 2012. Годину (у 000 КМ)

О П И С	2011.				2012.				Индекс
	МКД	МКФ	Укупно	Учешће (%)	МКД	МКФ	Укупно	Учешће (%)	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. ПРИХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛ.ПРИХОДИ									
а) Приходи од камата и слични приходи	37.714	277	37.991	98	25.430	295	25.725	98	68
б) Оперативни приходи	432	353	785	2	439	129	568	2	72
2. УКУПНИ ПРИХОДИ (1.а+1.б)	38.146	630	38.776	100	25.869	424	26.293	100	68
3. РАСХОДИ									
а) Расходи по каматама и слични расходи	12.421	77	12.498	34	7.502	75	7.577	33	61
б) Оперативни расходи	17.200	348	17.548	48	13.003	406	13.409	58	76
в) Трошкови резервисања за кред. и др. губитке	6.501	342	6.843	18	1.867	370	2.237	9	33
4. УКУПНИ РАСХОДИ (3.а+3.б+3.в)	36.122	767	36.889	100	22.372	851	23.223	100	63
5. ВАНРЕДНИ ПРИХОДИ	1.578	45	1.623		1.880	104	1.984		122
6. ВАНРЕДНИ РАСХОДИ	208	0	208		33	0	33		16
УКУПНИ ПРИХОДИ- РАСХОДИ (2+5-4-6)	3.394	-92	3.302		5.344	-323	5.021		152
ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	3.394		3.394		5.344		5.344		157
ВИШАК/МАЊАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА		-92	-92			-323	-323		

⁵Процјена номиналног БДП у 2011. год. износи 8.804 милиона КМ (Извор: Економска политика РС за 2012. год.). БДП у 2010. години износио је 8.308 милиона КМ (Републички завод за статистику).

ПОРЕЗИ	817		817		606		606		74
НЕТО ДОБИТ / ГУБИТАК	2.577	0	2.577		4.738	0	4.738		183
ВИШАК / МАЊАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА		-92	-92			-323			
УКУПАН ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ	2.577	-92	2.485		4.738	-323	4.415		

(Извор: Агенција за банкарство РС)

Са 31.12.2011. године позитиван финансијски резултат остварила су два МКД у укупном износу од 4,7 милиона КМ, а једно МКД је пословало са губитком у износу од 0,02 милиона КМ, тако да је на нивоу укупних МКД остварена добит у износу од 4,68 милиона КМ. У истом периоду МКФ су оствариле мањак прихода над расходима у износу од 323 хиљаде КМ.

На нивоу микрокредитног сектора са 31.12.2011. године остварен је позитиван финансијски резултат у износу од 4,4 милиона КМ.

3.2.3. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО

Ефективна каматна стопа на микрокредите је тржишна цијена тих кредита. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе рачунају се на новоодбрене кредите у извјештајном мјесецу.

Просјечне пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО Републике Српске и пословних јединица МКО из Федерације БиХ дате су у наредном табеларном прегледу:

Табела 3.2.3 – Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО у Републици Српској – упоредни преглед за 2011. и 2012. годину

Р.Б.	О П И С	Просјечне пондерисане каматне стопе (у %)							
		I-XII 2011.				I-XII 2012.			
		МКО РС		Јединице МКО ФБиХ		МКО РС		Јединице МКО ФБиХ	
		НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1.	Пондерис.каматне стопе на кратк. кредите	16,77	22,39	27,16	34,55	18,50	23,48	27,02	34,92
2.	Пондерис.каматне стопе на дугр. кредите	16,94	19,41	22,84	26,82	17,10	20,06	24,83	27,83
3.	Укупно пондерис.каматне стопе на кредите	16,91	20,04	23,89	28,70	17,50	21,05	25,22	29,10

НКС-номинална каматна стопа; ЕКС-ефективна каматна стопа (Извор: Агенција за банкарство РС)

Из наведеног приказа произилази да су МКО Републике Српске у посматраном периоду повећале каматне стопе на кредите, које су и даље знатно веће од истих у банкарском сектору.

У истом периоду јединице МКО из Федерације БиХ, такође, биљеже благи раст каматних стопа и даље су константно веће у односу просјечне стопе МКО Републике Српске.

3.3. Даваоци лизинга

До 31.12.2012. године Агенција за банкарство је издала двије дозволе за обављање послова лизинга са сједиштем у Републици Српској. Дозволу за рад у Републици Српској има 4 пословних јединица, које су у саставу 4 друштава за послове лизинга са сједиштем у Федерацији БиХ

3.3.1. Основни показатељи

Основни показатељи сектора давалаца лизинга дати су у наредној табели:

Табела 3.3.1 – Основни показатељи за ДЛ Републике Српске - упоредни преглед за 2011. и 2012. годину

Р.Б.	Опис	31.12.2011.	31.12.2012.	Индекс
1.	Број давалаца лизинга	2	2	100,00
2.	Запослени	29	31	100,00
3.	Билансна актива (у 000 КМ)	5.221	21.653	414,73
4.	Билансна актива/БДП⁶ (у %)	0,06%	0,25%	416,67
5.	Основни капитал (у 000 КМ)	3.845	4.845	126,01
6.	Укупни пласмани ДЛ из РС (у 000КМ)	3.216	18.863	586,54
	- Финансијски лизинг	3.216	18.862	586,50
	- Оперативни лизинг	0	1	-
	Укупни пласмани филијала ДЛ из ФБиХ (у 000КМ)	70.531	69.124	95,06
	- Финансијски лизинг	67.354	65.887	94,75
	- Оперативни лизинг	3.177	3.237	101,89
7.	Укупни пласмани ДЛ из РС и филијала из ФБиХ пласирани становништву РС (у 000 КМ)	9.652	10.206	105,74

(Извор: Агенција за банкарство РС)

Укупни билансни ниво ДЛ са сједиштем у Републици Српској са 31.12.2012. године је 21,7 милиона КМ, од чега се 96% односи на једно лизинг друштво. Укупни капитал ДЛ из РС износи 1,361 мил.КМ и мањи је 32% збор губитка претходне и текуће године.

Са 31.12.2012. године сектор ДЛ Републике Српске остварио је негативан финансијски резултат у износу од 1,624 хиљада КМ (један ДЛ има губитак у износу од 1.554 хиљаде КМ, а друго 70 хиљада КМ).

3.4. Сектор осигурања

На тржишту осигурања Републике Српске у 2012. години пословало је 11 друштава за осигурање и то 8 друштава које обављају искључиво послове неживотног осигурања и 3 композитна друштва (обављају послове и животног и неживотног осигурања).

Са стањем на дан 31.12.2012. године на подручју Републике Српске послује и 9 филијала друштва за осигурање из ФБиХ, а 5 друштва из Републике Српске послује путем филијале у ФБиХ.

3.4.1 Основни показатељи

Основни показатељи за сектор осигурања Републике Српске могу се представити како слиједи:

⁶Процјена номиналног БДП у 2011. год. износи 8.804 милиона КМ (Извор: Економска политика РС за 2012. год.). БДП у 2010. години износио је 8.308 милиона КМ (Републички завод за статистику).

Табела 3.4.1. Основни показатељи за сектор осигурања Републике Српске упоредни преглед за 2011. и 2012. годину⁷

	Опис	2011.	2012.	Индекс
1.	Број друштава за осигурање	11	11	100,0
2.	Број запослених	1.211	1.194	98,6
3.	Пословна актива (у 000 КМ)	254.421	295.115	116,0
4.	Пословна актива/БДП (у %)	2,9%	3,4%	117,2
5.	Капитал (у 000 КМ)	98.825	119.146	120,6
6.	Укупна премија (6.1+6.2)	153.547	166.801	108,6
6.1.	Друштва из РС (премија у РС и ФБиХ) – у 000 КМ	131.337	139.682	106,4
6.2.	Филијале из ФБиХ (у 000 КМ)	22.209	27.119	122,1
6.3.	ННІ индекс концентрације	1.137	1.196	105,2
7.	Премија остварена на територији РС ⁸ (у 000 КМ)	142.179	153.098	107,7
7.1.	Премија/БДП	1,6%	1,8%	108,8
7.2.	Премија/број становника	99,4	107,1	107,7
7.3.	Премија животног осигурања/укупна премија	11,1%	11,8%	106,6
8.	Укупно исплаћене штете (у 000 КМ) ⁹	45.918	47.761	104,0

Извор: Агенција за осигурање Републике Српске

Број друштава за осигурање није се мијењао у односу на претходну годину. У посматраном периоду није било већих осцилација у броју запослених, а кадровска структура се постепено побољшава. Билансна актива у 2012. години је већа у односу на претходну за 16%, док је капитал већи за 20,6%. На нивоу сектора обезбјеђено је испуњавање захтјева адекватности капитала.

Укупна премија коју су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској и филијале друштава за осигурање из ФБиХ порасла је за 8,6%. Анализе показује да се структура премије постепено мијења у корист необавезних осигурања. Премија животног осигурања биљежи стални раст, што представља позитиван тренд. У посматраном периоду више је исплаћено штета у односу на претходни период за 4%.

3.4.2. Биланс успјеха сектора осигурања

Резултати пословања сектора осигурања дати су у наредној табели.

⁷ Треба напоменути да подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2011. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о раду Комитета за 2011. годину, због извршених ретроспективних корекција финансијских извјештаја наложених од стране овлашћених ревизора, а у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

⁸ Приликом обрачуна показатеља 7.1, 7.2. и 7.3. узета је у обзир премија остварена на територији РС, а она укључује: премију друштава за осигурање из РС – премија друштава за осигурање из РС остварена у ФБиХ + премија филијала из ФБиХ остварена у РС

⁹ Податак се односи на укупно исплаћене штете друштава за осигурање из РС И филијала друштава за осигурање из ФБиХ

Табела 34.2. Биланс успјеха – за сва друштва за осигурање из РС10

(у 000 КМ)

ПОЗИЦИЈА	2011.	удио	2012.	удио	Индекс 2012/11
	износ		износ		
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	140.687	89,3%	145.095	88,4%	103,1
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	10.398		11.719		112,7
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	117.850		121.790		103,3
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	1.462		521		35,6
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	5.222		6.066		116,2
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	88		93		105,5
6. Други пословни приходи	5.667		4.906		86,6
II - Пословни расходи (1+2)	129.830	89,6%	130.460	90,8%	100,5
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	64.696		67.384		104,2
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	9.707		10.629		109,5
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	2.337		2.822		120,7
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	52.652		53.934		102,4
2. Трошкови спровођења осигурања	65.134		63.076		96,8
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	10.857		14.635		134,8
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	6.183	3,9%	7.717	4,7%	124,8
II - Финансијски расходи	443	0,3%	821	0,6%	185,5
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	5.741		6.896		120,1
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АП+БП)	16.598		21.531		129,7
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	10.438	6,6%	10.656	6,5%	102,1
II - Остали расходи	14.406	9,9%	11.257	7,8%	78,1
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-3.969		-601		15,1
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	3		208	0,1%	7038,0
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	52		407	0,3%	778,9
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	-49		-199		404,2
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
Д I- РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	0		0		113,8
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВП+ ГП+Д)	12.580		20.713		164,7
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	1.460		2.439		167,0
Ж. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ					
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е+Ж)=(З I-З 2)	11.120		18.274		164,3
1. Нето добитак текуће године	15.024		18.815		125,2
2. Нето губитак текуће године	3.904		540		13,8
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добитци утврђени директно у капиталу	300	0,2%	409	0,2%	136,3
II - Губитци утврђени директно у капиталу	140	0,1%	727	0,5%	518,0
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	13		-50		

¹⁰ Треба напоменути да подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2011. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о раду Комитета за 2011.годину, због извршених ретроспективних корекција финансијских извјештаја наложених од стране овлашћених ревизора, а у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

ПОЗИЦИЈА	2011.	удио	2012.	удио	Индекс 2012/11
	износ		износ		
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИИ-ИИИ-ИИИ)	11.266		18.007		159,8
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БI+ВI+ГI+Д+Ж+ИИ)	157.612	100,0%	164.086	100,0%	104,1
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БII+ВII+ГII+ДI+ИИИ+ИИИ)	144.885	100,0%	143.640	100,0%	99,1
Љ.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	12.727		20.446		160,7
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	1.460		2.439		167,0
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	11.266		18.007		159,8

Извор: Агенција за осигурање Републике Српске

Табела 34.3. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава

О П И С	2011.	2012.
Поврат на активу (ROA)	4,4	6,6
Поврат на укупни капитал (ROE)	10,9	16,8

Извор: Агенција за осигурање Републике Српске

Укупан нето резултат периода који је предмет расподеле износи 18,274 мил. КМ, а у њему партиципира десет друштава са оствареним добитком од 18,815 мил. КМ, док је једно друштво исказало нето губитак од 0,5 мил. КМ.

Укупан нето резултат у обрачунском периоду, као разлика укупних прихода и добитака утврђених директно у капиталу, са једне стране, и укупних расхода и губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит с друге стране, на нивоу свих друштава износи 18,007 мил. КМ.

Упркос сложеним економским приликама у РС и ФБиХ, 2012. година била је за сектор осигурања успјешна. Сектор осигурања је показао краткорочну отпорност на економску кризу, прије свега због великог учешћа обавезних осигурања у структури обрачунате премије, као и због мале изложености тржишту хартија од вриједности.

3.4.3. Преглед осталих учесника на тржишту осигурања

Поред друштава за осигурање и филијала друштава из ФБиХ посебну улогу на тржишту осигурања Републике Српске имају и остали учесници који су са њима директно повезани, чији се преглед даје у наставку.

Табела 3.4.3 – Остали учесници на тржишту осигурања

Р.Б.	Опис	31.12.2011.	31.12.2012.
1.	Заступници – физичка лица	129	145
2.	Заступници – предузетничке радње	26	26
3.	Друштва за заступање из РС	6	7
4.	Филијале друштава за заступање из ФБиХ	5	4
5.	Брокери – физичка лица		5
6.	Брокери – правна лица (филијале из ФБиХ)		2
7.	Овлашћени актуари	18	21

Извор: Агенција за осигурање Републике Српске

У 2012. години Агенција је издала дозволу за обављање послова посредовања у осигурању Поштама Српске, док су двије банке покренуле поступак за добијање

дозволе за обављање послова посредовања у осигурању, који је завршен почетком 2013. године.

У извјештајном периоду, Агенција је организовала едукацију, у два циклуса, и одржала три испитна рока за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Стручни испит је положило 187 кандидата.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из регистара посредника у осигурању.

3.5. Тржиште капитала

3.5.1. Основни показатељи

Као основни показатељи стања тржишта капитала Републике Српске могу се узети тржишна капитализација, те остварени промет на Бањалучкој берзи, који су дати у наредним табелама.

Табела 3.5.1. – Преглед тржишне капитализације хартија од вриједности са Бањалучке берзе (у 000 КМ)

Р.Б.	ОПИС	31.12. 2011.	31.12.2012.	Индекс
1.	Акције	3.410.921	3.295.026	96,60
2.	Фондови	133.489	137.334	102,88
3.	Обвезнице	238.257	325.609	136,66
4.	Трезорски записи	52.758	68.642	130,10
5.	Укупно	3.835.425	3.826.612	(0,23%)

(Извор: Бањалучка берза)

Укупна тржишна капитализација свих хартија од вриједности, којима се тргује на Бањалучкој берзи, 30.12.2012. године износила је 3.827 милиона КМ, што је 0,23% мање него на крају 2011. године.

Табела 3.5.1.1 – Преглед промета на Бањалучкој берзи – упоредни преглед за 2010. и 2011. годину (у КМ)

Р.Б.	Укупан промет	2011.	Учешће (у %)	2012.	Учешће (у %)	Индекс
1.	Акције:					
1.1.	▪ Редован промет	63.119.771	14,84	37.475.855	14,36	59,37
1.2.	▪ Блок посао	45.697.722	10,74	5.695.270	2,18	12,46
1.3.	▪ Преузимање	8.466.960	2,00	8.432.729	3,23	99,60
1.4.	▪ Аукција за пакет акција	9.766.690	2,29	7.762.107	2,97	79,47
1.5.	▪ Јавна понуда	1.627.867	0,38	5.400.000	2,07	331,70
	Укупно	128.678.510		64.765.960		
2.	Обвезнице:					
2.1.	▪ Редован промет	29.790.118	7,00	47.801.659	18,32	160,46
2.2.	▪ Јавна понуда	178.671.500	42,00	36.059.478	13,82	20,18
	Укупно	208.461.618		83.861.137		
3.	Трезорски записи					
3.1	Редован промет	-	-	17.315.384	6,64	-
3.2	Јавна понуда	88.316.356	20,75	94.989.459	36,40	107,55

	Укупно	88.316.356		112.304.843
4.	Укупно	425.456.984	100,00	260.931.941 100,00

(Извор: Бањалучка берза)

У структури укупног промета у 2012. години доминирају трезорски записа који су прометовани путем јавне понуде али и у секундарном редовном промету, са учешћем од 43% у односу на укупно остварени промет.

Од укупног промета у 2012. години, 24,82% чини редован промет акцијама, а 32,14% редован промет обвезницама што је више него претходне године (14,84% редован промет акцијама, 7,00% обвезницама). Промет кроз аукције за пакет акција чини свега 2,97% укупног промета на Бањалучкој берзи (2,30% укупног промета у 2011. години). Јавна понуда трезорских записа која чини 43,04 укупног промета.

У 2012. години, чланови Бањалучке берзе су закључили 7 блок послова, знатно мање него претходне године, када је закључено 25 блок послова. Укупна вриједност трговања са блок пословима износила је 5.695.269,9 КМ, што представља 2,18% укупног промета на Бањалучкој берзи (9,68% више него претходне године).

У 2012. години Бањалучкој берзи је пријављено 41 посао по основу завршених понуда за преузимање у укупној вриједности од 8.432.729 КМ, што је чинило 3,23% укупног промета. Остварено је 36.059.478 КМ промета кроз седам **јавних понуда обвезница**, што је чинило 13,82% укупног промета. Такође, остварено је 5.400.000 КМ промета кроз двије **јавне понуде акција**, што је чинило 2,07% укупног промета.

У 2012. години остварено је 94.989.459 КМ промета кроз четири **јавне понуде трезорских записа**, што је чинило 36,4% укупног промета оствареног на Бањалучкој берзи у 2012. години.

Берзански индекси су такође значајан показатељ промјена цијена хартија од вриједности које супредмет берзанске трговине. Вриједности званичних индекса Бањалучке берзе дају се у наставку

Табела 3.5.1.2 - Вриједности индекса Бањалучке берзе

Р.Б.	Индекс	31.12.2011.	21.12.2012.
1.	БИРС	876,36	807,23
2.	ФИРС	1.822,07	1.886,9
3.	ЕРС 10	874,10	745,65

(Извор: Бањалучка берза)

3.5.2. Тржишни учесници и листиране хартије

Један од показатеља развијености тржишта је број тржишних учесника. У наредним табелама даје се преглед тржишних учесника за 2011. и 2012. годину, као и листираних хартија од вриједности на Бањалучкој берзи.

Табела 3.5.2.1 – Преглед учесника на тржишту капитала Републике Српске – упоредни преглед за 2011. и 2012. годину

Р.Б.	Овлашћени учесници	2011. год	2012. год	Индекс
1.	Берзански посредници	13	11	86,61
2.	Друштва за управљање инв.фондовима	14	13	92,85
3.	Инвестициони фондови	16	16	100
3.1.	Отворени	2	2	100
3.2.	Затворени	14	14	100
4.	Кастоди банке	7	8	114,30
5.	Банке депозитари	4	4	100
6.	Брокери	20	23	115
7.	Инвестициони савјетници	1	2	200
8.	Инвестициони менаџери	33	39	118,18

(Извор: Комисија за хартије од вриједности)

Упркос години кризе и број учесника на тржишту капитала није доживио значајније осцилације.

Табела 3.5.2.2 – Преглед листираних хартија од вриједности на Бањалучкој берзи – упоредни преглед за 2010. и 2011. годину

Р.Б.	Опис	2011. год	2012. год	Индекс
1.	Листиране акције	528	494	93,56
1.1.	- службено берзанско тржиште	39	41	105,12
1.2.	- слободно берзанско тржиште	488	452	92,62
1.3.	- ново тржиште	1	1	100
2.	Листиране акције- суспендоване	263	249	94,68
3.	Фондови	14	14	100
3.1.	- затворени фондови	14	14	100
4.	Обвезнице	54	62	114,81
5.	Трезорски записи	3	3	100
6.	УКУПНО:	862	822	95,36

(Извор: Бањалучка берза)

Број листираних хартија такође потврђује значај емисије и промета дужничких инструмената за развој домаћег тржишта капитала.

3.5.3. Инвестициони фондови

У Републици Српској, закључно са 31.12.2012. године, послује тринаест друштава за управљање инвестиционим фондовима, која управљају са четрнаест затворених инвестиционих фондова и два отворена инвестициона фонда.

Један од најважнијих параметара у пословању инвестиционих фондова јесте нето вриједност имовине, укупно, и по акцији, односно удјелу. Према прописима, за израчунавање нето вриједности имовине фонда одговорно је друштво за управљање, с тим да друштво послове обрачуна може пренијети и на друго лице, а на основу уговора

на који сагласност даје Комисија. Банка депозитар инвестиционог фонда води рачуна да је обрачун нето вриједности поједине акције или удјела у фонду обављен у складу са прописима.

Табела 3.5.3.1 – Преглед нето вриједности имовине затворених инвестиционих фондова по акцији у КМ, за период од 2008. до 2012. године

Р. бр Р	Назив затвореног инвестиционог фонда	Нето вриједност имовине по акцији у КМ					
		31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2010.	31.12. 2011.	31.12. 2012.	Промјена 2012/2011
1.	ЗИФ "БЛБ-ПРОФИТ" а.д. Бања Лука	5,3	7,3	10,3	9,2	8,4	-9,1%
2.	ЗИФ "БАЛКАН ИНВЕСТМЕНТ ФОНД" а.д. Бања Лука	6,5	7,0	7,2	7,5	8,1	8,2%
3.	ЗИФ "АКТИВА ИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бања Лука	5,7	8,5	11,7	10,4	10,6	2,4%
4.	ЗИФ "ВАУЧЕРСКО ИНВЕСТИЦИОНИ БИЗНИС ФОНД" а.д. Бања Лука	5,9	7,1	11,1	9,3	8,4	-9,0%
5.	ЗИФ "УНИОИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бијељина	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	1,6%
6.	ЗИФ "ЈАХОРИНА КОНСЕКО ИНВЕСТ" а.д. Пале	1,9	2,6	6,3	5,3	4,6	-13,0%
7.	ЗИФ "ZERTER FOND" а.д. Бања Лука	9,3	13,0	15,9	16,3	16,8	2,9%
8.	ЗИФ "ЕУРОИНВЕСТМЕНТ ФОНД" а.д. Бања Лука	11,5	18,4	22,8	24,6	22,9	-6,8%
9.	ЗИФ "ПРИВРЕДНИК ИНВЕСТ" а.д. Бања Лука	4,3	4,4	6,2	5,6	5,6	-0,9%
10.	ЗИФ "ИНВЕСТ НОВА ФОНД" а.д. Бијељина	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	-5,9%
11.	ЗИФ "БОРС ИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бања Лука	4,7	6,2	9,9	10,3	8,5	-17,9%
12.	ЗИФ "ПОЛАРА ИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бања Лука	6,6	12,7	18,1	15,6	15,0	-4,0%
13.	ЗИФ "ВБ ФОНД" а.д. Бања Лука	4,2	6,5	8,8	7,8	6,9	-11,7%
14.	ЗИФ "КРИСТАЛ ИНВЕСТ ФОНД" а.д. Бања Лука	10,3	12,4	16,1	14,2	13,4	-6,0%

(Извор: Бањалучка берза)

У складу са Законом о инвестиционим фондовима и Правилником о утврђивању вриједности имовине инвестиционог фонда и обрачуну нето вриједности имовине по удјелу или по акцији инвестиционог фонда, нето имовина инвестиционих фондова на дан 31.12.2012. године углавном је обрачуната на бази просјечне цијене трговања пондерисане количином хартија од вриједности прометованих на берзи те пријављених блок послова.

Из претходне табеле видљиво је да је нето вриједност имовине по акцији у 2012. години у односу на претходну годину код 4 затворена инвестициона фонда порасла док је код десет затворених инвестиционих фондова дошло до смањења нето вриједности имовине по акцији.

Кретање нето вриједности имовине отворених инвестиционих фондова показује наредна табела.

Табела 3.5.3.2 - Преглед нето вриједности имовине отворених инвестиционих фондова по удјелу

Р. бр.	Назив отвореног инвестиционог фонда	Нето вриједност имовине по удјелу (у КМ)					Промена 2012/2011.
		31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2010.	31.12. 2011.	31.12. 2012.	
2.	ОИФ "KRISTAL KAPITAL"	63,73	65,9	70,2	67,6	69,0	2,1%
3.	ОИФ "MIKROFIN PLUS"	99,61	119,4	124,0	121,1	130,8	8,1%

(Извор: Бањалучка берза)

На дан 31.12.2012. године у оба отворена инвестициона фонда дошло до пораста вриједности имовине по удјелу.

3.6. Per capita показатељи

У наредној табели приказани су најзначајнији показатељи који се односе на финансијски сектор, по глави становника Републике Српске.¹¹

Табела 3.6.1 – Преглед per capita показатеља финансијског сектора

Р.Б.	ОПИС	2011. год.	2012. год.
		КМ по становнику	КМ по становнику
1.	Банкарски кредити	1.501	3.181
2.	Кредити МКО	179	99
3.	Пласмани ДЛ	6,7	48
4.	Укупно обрачуната премија ¹²	99,22	117
4.1	Премија животног осигурања	7,17	8
5.	Тржишна капитализација	2.676	2.677

У 2012. години повећан је степен задужености становништва по основу банкарских кредита, што је, поред осталог, последица општег пада активних каматних стопа у овом сектору. С друге стране, дошло је до пада задужености становништва код сектора микрокредитних организација које су у дужем временском периоду нудиле кредите под знатно неповољнијим каматним условима. Област давалаца лизинга повећала је своја потраживања од становништва, али је овај сегмент и даље релативно неразвијен у Републици Српској.

Тржиште осигурања у РС карактерише неповољна структура премије упркос константном вишегодишњем расту премије животног осигурања, номинално, релативно и по глави становника.

¹¹ Пројена броја становника Републике Српске за 2012. годину износи 1,429 милиона, у складу са посљедњим расположивим подацима Завода за статистику Републике Српске.

¹² Укупно обрачуната премија обухвата премију коју су остварила друштва за осигурање из РС и филијале друштава из ФБиХ, а искључена је премије коју су остварила друштва за осигурање из РС на територији ФБиХ

4. Приједлог мјера и активности за 2013. годину

Ради извршења Законом предвиђених задатака Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске, у наставку дат је приједлог активности Плана рада Комитета за 2013. годину:

1. Унапређење законске регулативе садржане у програму рада Владе и Народне скупштине РС, и то:

- Закон о Агенцији за банкарство Републике Српске - дефинисање пословне тајне и поступање са тајним подацима до којих Агенција за банкарство долази током вршења надзора и обављања послова из своје надлежности,
- Закон о измјенама и допунама Закона о банкама Републике Српске - дефинисање рока трајања привремене управе у банкама и усклађивање са одредбама Закона о осигурању депозита у банкама у БиХ,
- Закон о измјенама и допунама Закона о инвестиционим фондовима - трансформација затворених инвестиционих фондова, већа заштита интереса малих акционара затворених инвестиционих фондова, промјена позиције друштва за управљање и излагање истих тржишним принципима пословања,
- Закон о измјенама и допунама Закона о преузимању акционарских друштва - усклађивање са директивама ЕУ и Законом о привредним друштвима,
- Закон о обавезним осигурањима у саобраћају - израда Закона условљена је резултатима анализе оспособљености друштва за осигурање из Републике Српске за процес либерализације цијена осигурања од Агенције за осигурање РС и процјеном утицаја либерализације на пословање друштва за осигурање, те усаглашавања прописа на ентитетском нивоу,
- Закон о посредовању у осигурању - усклађивање са директивама ЕУ.

2. Разматрање извјештаја о стању у финансијском сектору Републике Српске који се достављају Влади и Народној скупштини РС (полугодишње и годишње), као и кварталних извјештаја,

3. Анализа примјене и ефеката нових законских прописа (унутрашњи платни промет, заштита корисника финансијских услуга и сл.),

4. Анализа предузетих активности надзорних органа по закљученом Споразуму о сарадњи, као и побољшање сарадње и организовање заједничких контрола надзорних органа,

5. Сачињавање анализе о могућности, оправданости и предности институционалног обједињавања и организовања финансијског надзора у Републици Српској (по потреби),

6. Израда и усвајање програма финансијске едукације корисника финансијских услуга, као и организовање едукације у циљу повећања њихове информисаности и писмености,

- Остваривање сарадње са високошколским установама у Републици Српској (и циљу финансијског освјешћавања младих).

7. Израда годишњег извјештаја Комитета, који се према члану 21. Закона подноси Народној скупштини Републике Српске, посредством Владе. Годишњи извјештај садржи извјештај о раду Комитета, анализу стања цјелокупног финансијског сектора, са приједлогом мјера и активности за даљи развој и напредак надзора финансијског сектора.

-
8. **Анализа и израда плана предузимања мјера које омогућавају стварање потребних услова за даљу постепену примјену правила о слободном кретању капитала, у складу са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању (приједлози и рокови за укидање појединих формалности, базирани на искуству земаља код којих је процес стабилизације и придруживања у фази финализације или је исти завршен, ефекти интеграције у Европску унију у области слободног кретања капитала).**